

 AYAYDER ACIL YARDIM VE AFET YÖNETİCİLERİ DERNEĞİ	84. Enkaz Kaldırma Yastıkları Kullanma
İşin Amacı	
Deprem, patlama, maden ocağı kazası, trafik kazası, tren kazası, uçak kazası veya doğal afet sonrası yük altında kalan canlıların kurtarılması için operasyon bölgesinde arama-kurtarma çalışmalarının sağlıklı yürütülebilmesi adına oluşan yüklerin kaldırılmasını ve dayanak yapılarak sabitleme işlemini gerçekleştirmek üzere enkaz kaldırma yastıkları kullanımının sağlanması hedeflenir.	
İşin Kapsamı	
Deprem, patlama, maden ocağı kazası, trafik kazası, tren kazası, uçak kazası veya doğal afet sonrası enkaz bölgelerinde yıkılmış bina veya yapılarda kontrollü bir şekilde arama - kurtarma yapılması için alanda çalışan Acil Yardım ve Afet Yöneticileri, Arama Kurtarma Personeli ve diğer personeller ile enkaz kaldırma yastıklarının kullanımı ile ilgili süreci kapsar.	
İşin Yapılma Zamanı	
Deprem, patlama, maden ocağı kazası, trafik kazası, tren kazası, uçak kazası veya doğal afet sonrası, çok sayıda binada yıkım gerçekleşmesi durumunda, enkaz alanında kaldırma yastıklarının kullanılarak, müdahalede bulunacak acil yardım ve afet yöneticilerinin ve arama kurtarma personelinin enkaz altında kalmış bireylere daha rahat ulaşılabilmesi durumlarında uygulanmaktadır.	
İş ile İlgili Tanımlar	
Enkaz Kaldırma Yastıkları: Bir kaza veya afet sonrasında çöken, ağır hasara uğrayan veya tamamen kullanılamaz hâle gelen yapı ve eşya kalıntılarını kaldırmak için kullanılan sıkıştırılmış hava ile çalışan kaldırma yastıklarını ifade eder.	
İşin Yapılma Süreçleri	
✓ Kurtarma çalışmalarında kullanılacak hava yastıklarının belirlenmesi ✓ Olayın türüne ve büyüklüğüne göre alçak basınç hava yastıklarının kullanılması ✓ Olayın türüne ve büyüklüğüne göre yüksek basınç hava yastıklarının kullanılması ✓ Kaldırılacak enkazın tespit edilmesi ✓ Enkazın kaldırılacak yüksekliğinin belirlenmesi ✓ Kaldırma yastığında kullanılacak tüm malzemelerin çalışma alanına yerleştirilmesi ✓ Basınç düşürücü kısmın hava tüpüne montajının yapılması ✓ Basınç düşürücü hortumun kumanda paneline takılması ✓ Hortumların kumanda panelinin çıkış ağzına takılması ✓ Hortumların uçlarına kullanılacak enkaz kaldırma yastıklarının takılması ✓ Kumanda paneli üzerindeki kollar vasıtasıyla kaldırma yastıklarının şişirilmesi	
İşi Gerçekleştirirken Kullanılan Yöntem, Teknik ve Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	
✓ Enkaz kaldırmada kullanılacak hava yastıklarının güvenlik önlemleri gözetilerek kontrol ve bakımları, kullanım öncesinde ve sonrasında mutlaka yapılmalı. ✓ Enkaz kaldırma yastıklarının kurulumunda sistem bağlantıları iyi bir şekilde yapılmalı ve emniyet kurallarına uyulmalı. ✓ Ne tür bir yük kaldırılacak ise bu yüke uygun kaldırma yastığı tercih edilmeli.	

- ✓ Kaldırma yastıklarının uygulandığı alanlarda, kaldırma yastığı yüzeyinin en az 3/4'ü enkaz ağırlığı altında kalacak şekilde olmalı ve kaldırılan yük ile taban arasındaki açı 30 dereceden az olmamalı.
- ✓ En fazla iki tane hava yastığı üst üste gelecek şekilde kullanılmalı.
- ✓ Enkaz kaldırma yastıkları kaymaya karşı koruma sağlamalı.
- ✓ Kaldırılacak enkaz veya yüke destek yapılması halinde metal yüzey üzerine metal konulmamalı.
- ✓ Enkaz kaldırmaya başlanıldığı vakit enkazın diğer kısımlarının nasıl hareket edebileceği ve hangi bölgelere baskı uygulayacağı tahmin edilmeye çalışılmalı.
- ✓ Eğer kaldırma yastıkları kaygan yüzeyde kullanılırsa (buz, kar, çamur gibi) kaldırma yastıkları altına kaymayı engelleyici materyaller konulmalı.
- ✓ Enkaz kaldırma yastıkları enkazın altına kontrollü ve yavaş bir şekilde yerleştirilmeli.
- ✓ Manometre basınçlı tüpe kontrollü bir şekilde bağlanmalı.
- ✓ Sistem besleme hortumu manometreye bağlanmalı.
- ✓ Sistem besleme hortumunun diğer ucu kontrol paneli girişine bağlanmalı.
- ✓ Kontrol paneli çıkışları hava (kaldırma) yastıklarına bağlanmalı.
- ✓ Enkaz bölgesinde kaynak ve kesim işlemi yapılacaksa kaldırma yastıklarının çıkacak olan kıvılcımlardan korunması sağlanmalı.
- ✓ Kaldırma yastığı üzerine veya altına hidrolik destek, krik o gibi yükler konulmamalı.
- ✓ Güvenliği sağlanmamış ve desteklenmemiş yükler altında çalışma yapılmamalı.
- ✓ Enkaz bölgesinde yük azaltma işlemi yapılırken, kaldırma yastıkları yük altında sıkıştırılmamalı.
- ✓ Enkaz bölgesinde çalışmalar yapılırken kaldırma yastıklarının yan tarafında durulmalı.
- ✓ Güvenli ve başarılı bir çalışma sağlayabilmek için en az iki kaldırma yastığı kullanılmalı.
- ✓ Kaldırma yastıklarının yerleştirilmesinde keskin yüzey, sivri cisim ve kenarların kaldırma yastığının alt ve üst kısmına gelmemesine dikkat edilmeli.
- ✓ Enkaz kaldırmada, kaldırma yastıklarının altına ve üstüne tahta materyaller yerleştirilmeli.
- ✓ Çalışma basıncının üzerinde çalışılmamalı.
- ✓ Enkaz bölgesinde kaldırılacak enkazın veya yükün sıcaklığı 55 derecenin üzerinde ise kaldırma yastığı yüzeyinin koruyucu bir malzeme ile kaplanması sağlanmalı.
- ✓ Yüksek basınçlı hava (kaldırma) yastıklarının çalışma basıncı 8 Bar, alçak basınçlı hava (kaldırma) yastıklarının çalışma basıncı ise 0,5-1 Bar olduğu gözetilmeli.
- ✓ Basınçlı hava tüpü vanası açılmalı ve tüpe yakın manometreden tüp basıncının yeterli olup olmadığı görülmeli.
- ✓ Regülatör ayar musluğu açılarak kontrol paneline hava verilmeli.
- ✓ Her iki kaldırma yastığı kontrol paneli vasıtasıyla bir miktar şişirilerek yüke oturması sağlanmalı.
- ✓ Alt tarafta bulunan kaldırma yastığı şişirilir, açılan mesafenin yetersin kalması durumunda üstteki yastıkta şişirilerek istenilen aralığın açılması sağlanmalı.
- ✓ Enkaz bölgesinde kaldırma yastıkları ile açılan mesafeye destek malzeme ile güçlendirme yapılmadan alanda çalışma yapılmamalı.
- ✓ Tüm işlemler yapılırken güvenlik önlemleri her aşamada dikkatle uygulanmalı.

İş Görenin Kullandığı Araç ve Gereçler

✓ Kişisel Koruyucu Ekipmanlar (Baş, Kulak, El ve Kol, Gövde ve Karın, Ayak ve Bacak, Göz ve Yüz, Solunum Sistemi, Vücut Koruyucular) ✓ Hava yastıkları ✓ Basınçlı hava tüpü ✓ Hortum ✓ Regülatörlü manometre ✓ Kontrol paneli (Çiftli veya tekli kumanda panelleri) ✓ Sistem basınç manometresi ✓ Tüp basınç manometresi ✓ Basınç ayarı musluğu ✓ Hava çıkış musluğu	
İşin Riskleri	
Enkaz Bölgesinde Oluşabilecek Riskler	Çalışanda Oluşabilecek Riskler
✓ Kaldırma yastıklarının uygulandığı yerlerde kesici delici herhangi bir maddenin olması durumu. ✓ Kaldırılacak yüklerin sıcaklığının 55 derece üzerinde olması durumu.	✓ Kaldırma yastıkları indirilirken kullanılan havanın dışarı atılması sonucu kaldırma yastığı önünde bulunan personelin etkilenme durumu vs.